

תג הקורבן

עיד אלאדחא נחגג לזכר נכונותו של אברהם להקריב את בנו במצוות האלוהים. על כך מסופר בקראן כי אברהם חלם כי אלוהים ציווה עליו להקריב את בנו יחידו. שמו של הבן לא מזכר בקראן, אולם בקצץ אלנבאא' נוספו לסיפור פרטים ונקבע שהבן הוא ישמעאל. אברהם ובנו צייתו שניהם לצו האלוהי, אך האל עצר את אברהם ברגע האחרון וציווה עליו להעלות לעולה בעל חיים במקום בנו. כלומר, החג מעלה על נס את כניעתו המוחלטת של אברהם כלפי אלוהים, את חובתו של הבן לציית לאביו, ואת רחמי האל, שאינו מתיר להקריב בני אדם כפי שהיה נהוג בחברות האליליות.

הקראן מספר כי כשהיה ישמעאל תינוק תבעה שרה מאברהם להרחיק אותו ואת אמו הגר. אברהם מילא את בקשתה ולקח את הגר וישמעאל עד מכה שם עזב אותם וחזר לאשתו שרה. הגר וישמעאל נותרו ללא מים, והגר החלה לרוץ בין שתי גבעות - צפא ומרה - כדי לחפש מים בשביל בנה. בינתיים גירד ישמעאל ברגלו בחול ופתאום נבע בקרבתו מעיין (שנקרא "זמזם"). ישמעאל ואמו נשארו במקום וחיו בו עד מותם.

לאירועים ולמקומות אלה יש ביטוי בטקסים הנערכים בימי החג' - עולי הרגל חייבים לרוץ בין שתי הגבעות, לזכר ריצתה של הגר כשחיפשה מים לבנה. מעיין הזמזם, הנובע בקרבתו, נחשב למעיין קדוש.

על פי המסורת המוסלמית חזר אברהם כמה פעמים לבקר את ישמעאל. באחד מביקוריו טיהרו הוא ובנו את הכעבה

מהפולחן האילי שהונהג בה, והפכו אותה למקדש מונותאיסטי. חשיבותו של ישמעאל באסלאם נובעת מהיותו שליח האל; הוא מהווה חוליה בשלשלת הנביאים שקדמו למחמד וכן נחשב לאבי שבט קריש, שממנו נולד הנביא מחמד.

ביום הראשון של החג חייב המוסלמי להשתתף בתפילת החג במסגד. כן עליו לשחוט בעל חיים - כבש, פרה או גמל, לתת חלק מבשרו לעניים, ולאכול את השאר בסעודה משפחתית חגיגית. כיום חלק מהמוסלמים ממירים את שחיטת בעל החיים בתרומה לצדקה. מנהגי החג כוללים עריכת ביקיין יסודי, קניית בגדים חדשים, מתנות וצעצועים לילדים. יש הנוהגים לבקר בבית הקברות ולקרוא קטעים מהקראן לזכרם של קרוביהם המתים.

בחג' המתקיים לפני עיד אלאדחא, מקיפים עולי הרגל את הכעבה - האבן הגדולה השחורה הנמצאת במסגד שבמכה. על פי המסורת המוסלמית, הכעבה נוצרה על ידי המלאכים לאחר גירושם של אדם וחוה מגן העדן, כדי שתשמש להם ולצאצאיהם מקום לעבודת האל.

בבוקר היום התשיעי לחודש ד'ו אלחג'ה מתאספים עולי הרגל למרגלות הר ערפאת במכה. שם הם שומעים דרשה, משמיעים קריאות כניעה לאלוהים, ועם השקיעה הם יורדים מן ההר אל מזדלפה, המקום שבו הם ישנים. למחרת בבוקר הם הולכים אל מנא, שם נערך טקס רימת פסלים המסמלים את השטן. לאחר מכן מתקיים טקס הקרבת הקורבן, הכולל שחיטת בהמות, שהוא המצווה המרכזית של החג. לאחר הקרבת הקרבנות עוברים עולי הרגל למכה, מקיפים את הכעבה בפעם האחרונה, ומסתפרים. פעולות אלה מוציאות אותם ממצב ה"אקראם", כלומר, מצב הקדושה וההיטהרות שאליו נכנסו בתחילת החג.

קניאג לציונה, ק"א